

Gaziantep İli Sterrhinae (Lepidoptera: Geometridae) Faunasın Belirlenmesi *

Mürşit Ömür KOYUNCU, Murat KÜTÜK

Gaziantep Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 27310, Gaziantep

Yayın Kodu (Article Code): 11-2A

Özet

Bu çalışma 2009, 2010 ve 2011 yılları ilkbahar ve yaz aylarında Türkiye'nin Gaziantep ilinden toplanan Sterrhinae (Lepidoptera: Geometridae) materyallerine dayanmaktadır. Çalışmada Sterrhinae alt familyasından 4 cinse ait toplam 9 tür tespit edilmiştir. Bu türlerin ergin fotoğrafları, konukçu bitkileri ve zoocoğrafik yayılışları verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sterrhinae, Geometridae, Fauna, Gaziantep, Türkiye.

Determination of The Sterrhinae (Lepidoptera: Geometridae) Fauna Gaziantep Province

Abstract: This study based on the Sterrhinae (Lepidoptera: Geometridae) materials collected from Gaziantep province of Turkey in the spring and summer of 2009, 2010 and 2011. In this study, 9 species belonging to 4 genera were determined from Sterrhinae subfamily. Zoogeographic distribution, host plants and figures of adult specimens are given for these species.

Key Words: Sterrhinae, Geometridae, Fauna, Gaziantep, Turkey.

e-mail: mkutuk@gantep.edu.tr

Giriş

Geometridae familyası, Lepidoptera takımının tür sayısı bakımından en büyük üçüncü familyasıdır. Bu familya dünya üzerinde 12.000, Paleartik bölgede 3000 (Okyar,1995) ve Avrupa da 900'den fazla tür ile temsil edilmektedir (Hausmann, 2001). Familyanın Türkiye'de 595 türü tespit edilmiştir (Koçak ve Kemal, 2004).

Geometridae familyasında monofag, oligofag ve polifag olan türler bulunabilmektedir. Erginler su ve polenle beslenirken larvalar meşe, gürgen, fındık, kayın, söğüt, karaağaç, kızılâğaç, akçaağaç ve çam gibi geniş bir beslenme aralığına sahiptirler (Doğanlar, 2003). Genel olarak Geometridae familyasına ait türler gece aktiftirler (Hausmann, 2001). Bunun yanı sıra gündüz aktif olan türlerin de olduğu bilinmektedir.

*Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezinin bir bölümüdür

Materyal ve Metot

Geometridae bireyleri gece aktif olduklarından dolayı örnek toplamada 3 farklı yöntem kullanılmıştır. Robinson tipi sabit ışık tuzağı ve perde ışık tuzağı kullanılarak gece, konukçu bitkiler üzerine rastgele atrap sallanarak gündüz örnek toplanmıştır. Laboratuara getirilen örnekler müze metotlarına uygun olarak düzenlenip, Gaziantep Üniversitesi Entomoloji Müzesi'nde muhafaza edilmektedir.

Bulgular

Çalışmada, Sterrhinae alt familyasına ait 4 cinsten (*Idaea*, *Problepsis*, *Rhodostrophia*, *Scopula*) 9 tür (*Idaea degeneraria* Hubner, *Idaea determinata* Staudinger, *Idaea dimidiata* Hufnagel, *Idaea intermedia* Staudinger, *Idaea ochrata* Scopoli, *Problepsis ocellata* Frivaldszky, *Rhodostrophia discopunctata* Amsel, *Scopula decorata* Denis & Schiffermülle, *Scopula ornata* Scopoli) tespit edilmiş olup, bu türler alfabetik sıra gözetilerek aşağıda faunistik bilgileri ile birlikte verilmiştir.

Idaea degeneraria (Hübner, 1799); (Şekil 1)

İncelenen materyal: Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 18' D, 936 m, 07.06.2011, 7 ♂.

Konukçu bitkileri: *Achillea*, *Convolvulus*, *Scabiosa*, *Polygonum*, *Rumex*, *Taraxacum officinalis*, *Rhamnus frangula*, *Polygonum*, *Rubus*, *Cerastium*, (Hausmann, 2004) olarak belirlenmiştir.

Yayılışı: Arnavutluk, Andorra, Avusturya, Beyaz Rusya, İngiltere, Bulgaristan, Korsika, Girit, Hırvatistan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Türkiye, Almanya, Cebelitarık, Yunanistan, Macaristan, İtalyan, Makedonya, Malta, Moldova, Cum-

huriyeti, Polonya, Portekizce, Romanya, Rusya Merkez, Rusya Doğu, Sardunya, Sicilya, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsviçre, Ukrayna, Yugoslavya (<http://www.faunaeur.org>).

Idaea determinata (Staudinger, 1876); (Şekil 2)

İncelenen materyal: Gaziantep, Huzurlu Yaylası, 36° 58'K, 36° 26' D, 1030 m, 13.07.2010, 4 ♀.

Konukçu bitkileri: Bu türün konukçusu ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Yayılışı: Arnavutluk, Bulgaristan, Türkiye, Fransızca, Yunanca, İtalyanca, Makedonya, Malta, Sardunya, Sicilya, Yugoslavya (<http://www.faunaeur.org>).

Idaea dimidiata (Hufnagel, 1767); (Şekil 3)

İncelenen materyal: Gaziantep, Oğuzeli, 37° 55' K, 37° 32' D, 641 m, 17.06.2010, 9 ♀; Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 18', 936 m, 17.06.2010, 7 ♀.

Konukçu bitkileri: *Taraxacum*, *Umbelliferae*, *Anthriscus*, *Pimpinella* (Scoble, 1999).

Yayılışı: Holoarktik bölge, Kuzey Afrika, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika, İber Yarımadası'nın büyük bir bölümü, Balear adalarında bulunmaktadır ancak orijini İspanyadır (Scoble, 1999).

Idaea intermedia (Staudinger, 1879); (Şekil 4)

İncelenen materyal: Gaziantep, Araban, 37° 31' K, 37° 43' D, 790 m, 06.06.2009, 5 ♂♂; Gaziantep, Kampüs, 37° 02' K, 37° 18' D, 850 m, 27.05.2010, 4 ♂; Gaziantep, Kampüs, 37° 02' K, 37° 18' D, 927 m, 31.05.2010, 8 ♂♂.

Konukçu bitkileri: Bu türün konukçusu ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Yayılışı: Batı Akdeniz, Güney Yunanistan ve Girit adası; Avrupa'nın dışında, İsrail ve Kıbrıs (Hausmann, 2001).

Idaea ochrata (Scopoli, 1763); (Şekil 5)

İncelenen materyal: Gaziantep, Yıldız Köyü, 37° 14' K, 37° 15' D, 854 m 02.07.2010, 6 ♂♂.

Konukçu bitkileri: Tek yıllık bitkiler ve otlar (Skou, 1986; Okyar & Vilademir, 2008).

Yayılışı: Güney Akdeniz-Turan, Avrupa, Türkiye, Transkafkasya, Kuzey İran, Türkmenistan ve Kuzey Afganistan (Redondo ve ark., 2009).

Problebsis ocellata (Frivaldszky, 1845); (Şekil 6)

İncelenen materyal: Gaziantep, Gökçük Köyü, 37° 27' K, 37° 35' D, 575 m, 18.09.2009, 9 ♀; Gaziantep, Kampüs, 37° 02' K, 37° 18' D, 931 m, 29.05.2010 7 ♀; Gaziantep, Burç, 36° 52' K, 35° 52' D, 640 m, 24.05.2011, 4 ♂; Gaziantep, Burç, 36° 52' K, 35° 52' D, 640 m, 06.06.2011, 5 ♂.

Konukçu bitkileri: *Olea* ve *Ligustrum vulgare* (Oleaceae) (Redondo ve ark., 2009).

Yayılışı: Batı Akdeniz, Yunanistan, Avrupa dışından Türkiye'nin doğusu, Kıbrıs ve Doğu Akdeniz Ülkeleri, bir kayıta Türkiye'nin kuzeyinden verilmiştir. Afganistan ve Pakistan'ın doğusu (Hausmann, 2004).

Rhodostrophia discopunctata Amsel, 1935; (Şekil 7)

İncelenen materyal: Gaziantep, Burç, 36° 52' K, 35° 52' D, 640 m, 02.06.2009, 6 ♂♂; Gaziantep, Burç, 37° 03' K, 37° 10' D, 817 m, 04.06.2009, 4 ♂♂, 1 ♀; Gaziantep, Gökçük Köyü, 37° 27' K, 37° 35' D, 575 m, 18.09.2009, 6 ♂; Gaziantep, Kampüs, 37° 02' K, 37° 18' D, 850 m, 27.05.2010, 7 ♂♂, 3 ♀♀; Gaziantep, Burç, 37° 03' K, 37° 10' D, 832

m, 22.02.2010, 5 ♂♂, 7 ♀♀; Gaziantep, Kampüs, 37° 02' K, 37° 18' D, 931 m, 29.05.2010, 4 ♂, 7 ♀♀; Gaziantep, Kampüs, 37° 02' K, 37° 18' D, 927 m, 31.05.2010, 4 ♂, 7 ♀♀; Gaziantep, Burç, 36° 52' K, 35° 52' D, 640 m, 24.05.2011 1 ♂; Gaziantep, Burç, 36° 52' K, 35° 52' D, 640 m, 30.05.2011, 5 ♂; Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 18', 936 m, 07.06.2011, 5 ♂♂, 6 ♀♀.

Konukçu bitkileri: Bu türün konukçusu ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır.

Yayılışı: Arnavutluk, Türkiye, Yunanistan, Makedonya, Romanya, Yugoslavya (<http://www.faunaeur.org>).

Scopula decorata (Denis and Schiffermuller 1775); (Şekil 8)

İncelenen materyal: Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 18', 936 m, 04.05.2011, 11 ♂♂; Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 19', 944 m, 11.04.2011, 4 ♂; Gaziantep, Burç, 37° 03' K, 37° 10' D, 832 m, 17.05.2011, 4 ♂♂; Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 18', 936 m, 18.05.2011, 8 ♂♂; Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 19', 944 m, 18.05.2011, 4 ♂♂; Gaziantep, Burç, 37° 03' K, 37° 10' D, 817 m, 24.05.2011, 4 ♂♂; Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 18', 936 m, 26.05.2011, 17 ♂♂; Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 19', 944 m, 26.05.2011, 6 ♂♂; Gaziantep, Burç, 37° 03' K, 37° 10' D, 817 m, 06.06.2011, 6 ♂♂.

Konukçu Bitkileri: *Thymus*, *T. serpyllum* (Skou, 1986).

Yayılışı: Arnavutluk, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Korsika, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka anakara, Estonya, Türkiye, Finlandiya, Almanya, Yunanistan, İtalya, Letonya, Litvanya, Makedonya, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya Merkez, Rusya Doğu, Rusya Kuzeybatı, Rusya Güney, Sardunya, Sicilya, Slovakya, Slovenya, İspanya,

İsveç, İsviçre, Hollanda, Ukrayna, Yugoslavya (<http://www.faunaeur.org>).

Scopula ornata (Scopoli, 1763); (Şekil 9)

İncelenen materyal: Gaziantep, Sof Dağı, 37° 08' K, 37° 08' D, 1373 m, 05.07.2010, 4 ♂♂; Gaziantep, Kürüm Köyü, 36° 57' K, 37° 08' D, 927 m, 14.04.2010, 5 ♂♂; Gaziantep, İbrahimli Köyü, 37° 05' K, 37° 18', 936 m, 26.05.2011, 4 ♂♂.

Konukçu bitkileri: *Thymus*, *Veronica*, *Mentha*, *Origanum* ve *Leontodon*. (Redondo ve ark., 2009).

Yayılışı: Paleoarktik bölgede. Afrika'nın kuzeyi, Avrupa ve Doğu Japonya (Redondo, 2009). Akdeniz adalarında, Portekiz'de Ural'da. Avrupa dışında Kıbrıs, Türkiye, Kafkaslar, Transkafkasya, İran'ın kuzeyi, Afganistan ve Asya'nın merkezindeki dağlarda (Hausmann, 2004).

Teşekkür

Teşhis edilen türlerin kontrol edilmesi sırasında ciddi yardımlarını gördüğümüz Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat mühendisliği bitki koruma bölümünde Öğretim üyesi, Yrd. Doç. Dr. Feza CAN'a teşekkür ederiz.

Şekil 1-9. Sterrhinae türleri erginleri: 1- *Idaea generaria* (♂); 2- *Idaea determinata* (♀); 3) *Idaea dimidiata* (♀); 4- *Idaea intermedia* (♂); 5- *Idaea ochrata* (♂); 6- *Problepsis ocellata* (♂); 7- *Rhodostrophia discopunctata* (♂); 8- *Scopula docorata* (♂); 9- *Scopula ornata* (♂).

Kaynaklar

Doğanlar F 2003. Doğu Akdeniz Bölgesi Geometridae (Lepidoptera) Familyası Üzerine Faunistik ve Sistematik Araştırmalar. *Doktora Tezi*. Çukurova Üniversitesi. Adana. 274 sayfa.

Hausmann A 2001. The Geometrid Moths of Europe. Volume 1. – *Apollo Books*, Stenstrup (Denmark), 282 pp.

Hausmann A 2004. Geometrid Moths of Europe. Volume 2. *Apollo Books*, Stenstrup, Denmark. 600 pp.

Koçak AÖ, Kemal M 2009. *Checklist of the Lepidoptera of Turkey*. Priamus, Serial Publication of the Centre for Entomological Studies Ankara 253 pp.

Okyar Z 1995. Trakya Bölgesi Geometridae türlerinin taksonomik ve faunistik yönden araştırılması. *Doktora tezi*, Trakya Üniversitesi. Edirne. 177 sayfa.

Okyar Z, Aktaç N 1999. Trakya Bölgesi Geometridae türlerinin taksonomik ve faunistik yönden araştırılması. *Turkish Journal of Zoology* 23:99-102.

Redondo VM, Gastón FJ, Gimeno R 2009. Geometrid Moths of Europe. *Apollo Books*, 360 pp.

Scoble M 1999. Geometrid moths of the world. *A catalogue (Lepidoptera, Geometridae)*. 2 vols.:i-xxv, 1-482, 483-1016, index: 1-129.